

LANDSKAPSLAG

om ändring av landskapslagen om ekologisk produktion

Föredragen för Republikens President¹ den 23 mars 2023

Utfärdad i Mariehamn den 20 april 2023

I enlighet med lagtingets beslut² **upphävs** 3 och 10 §§ landskapslagen (1995:52) om ekologisk produktion,

ändras 1, 1a, 2, 5, 6 och 7 §§, rubriken till 8 §, 8 § 1 och 2 mom., 9, 11, 11a, 12, 14 och 15 §§, av dessa lagrum 1, 1a, 2, 5 och 11a §§ sådana de lyder i landskapslagen 2012/29, samt

fogas till lagen nya 5a, 11b och 11c §§ som följer:

1 §

Inledande bestämmelse

I denna lag finns bestämmelser om kontroll av produktion, beredning, märkning, distribution och marknadsföring av ekologiskt framställda produkter. Denna lag tillämpas också på verkställigheten av följande EU-rättsakter som reglerar området ekologisk produktion:

1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/848 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 834/2007, nedan kallad *grundförordningen*,

2) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och EG nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europa-

parlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll), nedan kallad *kontrollförordningen*.

För att säkerställa att ekologiska produkter håller en genomgående god kvalitet samt för att säkra konkurrens på lika villkor mellan aktörer som bedriver verksamhet med ekologiska produkter ska ett kontrollsystem upprättas av landskapsregeringen i enlighet med bestämmelserna i denna lag. Kontrollsystemet avser uppgifter om och tillsyn över produktionsmetoder och märkning av livsmedelsråvaror som producerats inom jordbruket eller som är nära kopplade till jordbruk.

Endast aktörer och aktörsgrupper som omfattas av landskapets kontrollregister över ekologisk produktion får marknadsföra sina produkter som ekologiskt framställda.

Denna lag tillämpas inte på sådan verksamhet som avser framställning, lagring, utsläppande på marknaden samt detalj- och partihandel med ekologiska alkoholdrycker och ekologisk sprit som innehåller mer än 1,2 volympcent etylalkohol.

1a §

Behörig myndighet, kontrollmyndighet och förbindelseorgan

Landskapsregeringen har lednings- och tillsynsansvar i frågor om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter samt är den behöriga myndighet som avses i grundförordningen och kontrollförordningen, om inte något annat följer av denna paragraf.

¹ Lagens 1a § 2 mom. och 11 § 2 mom. förordnades att förfalla.

² LF nr 27/2021-2022

FNU bet. nr 26/2021-2022

Landskapsregeringen har inte lednings- och tillsynsansvar över framställning, lagring, utsläppande på marknaden samt detalj- och partihandel med ekologiska alkoholdrycker och ekologisk sprit som innehåller mer än 1,2 volymprocent etylalkohol.

2 § *Definitioner*

I denna lag använda begrepp ska ha den betydelse som anges i denna paragraf.

Med *ekologiska produkter* avses jordbruksprodukter, foder, livsmedel samt sådana produkter som är nära kopplade till jordbruk enligt bilaga 1 till grundförordningen och som uppfyller de krav på ekologiskt produktions sätt som fastställts i grundförordningen. Jordbruksprodukter är produkter som härstammar från jordbruket, inbegripet vattenbruksprodukter, havsalger samt vilda växtprodukter.

Aktörer är fysiska eller juridiska personer som i egenskap av producenter, beredare och distributörer ansvarar för att de krav som ställs i grundförordningen uppfylls inom de ekologiska verksamheter som de driver.

Aktörsgrupper är sådana sammanslutningar av aktörer som avses i artikel 36.1 i grundförordningen.

Kontrollant är en av landskapsregeringen eller ett auktoriserat kontrollorgan förordnad person som ansvarar för produktionskontroll i enlighet med bestämmelserna i denna lag.

Certifikat är ett intyg som tillhandahålls av kontrollmyndigheten och som bestyrker att aktörer eller aktörsgrupper uppfyller kraven i den lagstiftning som avses i 1 §.

Ålands kontrollregister för ekologisk produktion, nedan kallat kontrollregistret, är landskapsregeringens kontrollregister över aktörer, aktörsgrupper och sådana verksamheter som befriats från certifieringsskyldigheten enligt 5a §, och vars verksamhet konstaterats uppfylla kraven för ekologisk produktion. I kontrollregistret införs uppgifter som är nödvändiga för att landskapsregeringen och andra kontrollorgan som utsetts med stöd av denna lag ska kunna utöva sådan tillsynsverksamhet och kontroll som förutsätts i grundförordningen och kontrollförordningen.

Godkänt kontrollorgan är en organisation eller sammanslutning som uppfyller de krav den Europeiska unionen ställer på kontrollorgan avseende produktion av ekologiska produkter och som av landskapsregeringen efter ansökan godkänts att utföra kontroll enligt denna lag. Landskapsregeringen beslutar närmare om ansökningsförfarandet.

5 §

Ansökan om anslutning till landskapets kontrollsystem för produkter som marknadsförs som ekologiskt producerade

Aktörer som vill ansluta sig till landskapets kontrollsystem avseende produkter vilka marknadsförs som ekologiskt producerade ska ansöka om detta hos landskapsregeringen. Ansökan ska uppta

a) sökandens namn, adress och person-, företags- och organisationsnummer,

b) platsen för produktionen, fastighetsbeteckning, lägenhetssignum och vid behov närmare uppgifter om platsen där verksamheten bedrivs,

c) en plan för egenkontroll som ska innehålla en beskrivning av verksamhetsinriktning, verksamhetens produkter, total åkerareal, åkerareal som ska ställas om till ekologisk produktion samt de åtgärder med vilka aktören säkerställer att bestämmelserna i denna lag och grundförordningen följs,

d) åtagande från sökanden att driva verksamheten i enlighet med bestämmelserna i denna lag och grundförordningen,

e) i fråga om jordbruksföretag tidpunkten då sökanden upphörde att använda sådana ämnen som inte är tillåtna enligt grundförordningen samt

f) namnet på godkänt kontrollorgan som aktören utsett för kontroll av verksamheten.

Aktörsgrupper ska ansöka om anslutning till landskapets kontrollsystem hos landskapsregeringen. Ansökan ska utöver vad som föreskrivs i artiklarna 34 och 36 i grundförordningen uppta

a) aktörsgruppens namn, företags- och organisationsnummer samt övriga kontaktuppgifter,

b) en plan för egenkontroll som ska innehålla en beskrivning av verksamhetsinriktning, verksamhetens produkter samt de åtgärder med vilka aktören säkerställer att bestämmelserna i denna lag och grundförordningen följs,

c) åtagande undertecknat av behörig företrädare för gruppen att driva verksamheten i enlighet med bestämmelserna i denna lag och grundförordningen,

d) tidpunkten då gruppens medlemmar upphörde att använda sådana ämnen inom jordbruk som inte är tillåtna enligt grundförordningen samt

e) namnet på godkänt kontrollorgan som aktörsgruppen utsett för att utföra den offentliga kontrollen av verksamheten.

5a § Certifikat

En aktör eller en aktörsgrupp som gjort en ansökan i enlighet med 5 § och som konstaterats uppfylla kraven i den EU-lagstiftning som avses i 1 § ska tilldelas ett certifikat av landskapsregeringen. När certifikatet har utfärdats ska landskapsregeringen ansluta aktören eller aktörsgruppen till kontrollsystemet för ekologisk produktion genom en anteckning i kontrollregistret.

Om en aktör eller en aktörsgrupp inte uppfyller kraven i 1 mom. och därmed inte kan anslutas till kontrollsystemet, ska landskapsregeringen fatta ett separat beslut om saken.

En aktör som omfattas av bestämmelsen i artikel 35.8 i grundförordningen är befriad från certifieringsskyldigheten under förutsättning att aktörens årliga omsättning från försäljningen av oförpackade ekologiska produkter inte överstiger 20 000 euro.

En aktör som är befriad från certifieringsskyldigheten ska dock göra en anmälan till landskapsregeringen för införande i kontrollregistret.

En aktör som är befriad från certifieringsskyldigheten och vars försäljning av oförpackade ekologiska produkter till sin omsättning överstiger det årliga beloppet på 20 000 euro ska i enlighet med det förfarande som föreskrivs i 5 § 1 mom. ansöka om anslutning till landskapskontrollsystem.

6 § Kontrollregistret

Landskapsregeringen eller auktoriserat kontrollorgan ska i kontrollregistret införa uppgifter om de aktörer och aktörsgrupper som tilldelats ett certifikat och som därmed godkänts för anslutning till landskapskontrollsystem för ekologiskt producerade produkter. I registret ska införas följande uppgifter om aktörer:

- a) aktörens namn, adress samt företags- och organisationsnummer,
- b) platsen för produktionen, fastighetsbe-teckning och lägenhetssignum,
- c) verksamhetsinriktning, verksamhetens produkter, total åkerareal, åkerareal som ställts om till ekologisk produktion, övergångsperiod och övergångsperiodens längd,
- d) datum för inledande kontroll,
- e) certifikatets datum och giltighetstid,
- f) datum då verksamheten har anslutits till kontrollsystemet,
- g) datum för produktionskontroll,
- h) tillstånd som har beviljats aktören med stöd av den lagstiftning som avses i 1 §,

i) eventuella påföljder och anmärkningar som föranletts av bristande efterlevnad av den lagstiftning som avses i 1 § samt datum för utfärdande av förbud att använda uppgift om att en produkt omfattas av landskapskontrollsystem samt

j) övriga uppgifter som är nödvändiga för den kontroll och tillsyn som förutsätts enligt grundförordningen och kontrollförordningen.

I registret ska följande uppgifter antecknas om aktörsgrupper:

- a) aktörsgruppens namn samt företags- och organisationsnummer,
- b) verksamhetsinriktning och verksamhetens produkter,
- c) datum då en kontroll som ingår i den offentliga kontrollen av aktörsgruppen har utförts,
- d) certifikatets datum och giltighetstid,
- e) datum då aktörsgruppen har anslutits till kontrollsystemet,
- f) tillstånd som har beviljats aktörsgruppen med stöd av den lagstiftning som avses i 1 §,
- g) eventuella påföljder och anmärkningar som föranletts av bristande efterlevnad av den lagstiftning som avses i 1 § samt datum för utfärdande av förbud att använda uppgift om att en produkt omfattas av landskapskontrollsystem samt
- h) övriga uppgifter som är nödvändiga för den kontroll och tillsyn som förutsätts enligt grundförordningen och kontrollförordningen.

I kontrollregistret ska även införas följande uppgifter om aktörer som befriats från certifieringsskyldigheten i enlighet med vad som föreskrivs i 5a § 4 mom.:

- a) aktörens namn, adress samt person-, företags- och organisationsnummer,
- b) verksamhetsinriktning och verksamhetens produkter,
- c) datum då verksamheten anmäls för införande i kontrollregistret samt
- d) datum då en kontroll har utförts.

Personuppgifter tillhörande de aktörer och aktörsgrupper som avses i 1 – 3 mom. raderas ur registret senast tre år efter det att aktören eller aktörsgruppen avlägsnats ur kontrollsystemet.

7 § Egenkontroll

En aktör eller en aktörsgrupp som ansöker om anslutning till kontrollsystemet ska kunna visa att den bedrivna verksamheten uppfyller de krav som följer av bestämmelserna i denna lag. Som ett led i att påvisa att lagstiftningen efterlevs ska aktörer och aktörsgrupper som bedriver ekologisk produktion inom ramen för jordbruk eller livsmedelsverksamhet uppgöra en *ekoplan* av vilken ska framgå grundlägg-

gande information om verksamheten, en beskrivning av de faser i verksamheten som är kritiska med tanke på ekologisk produktion samt en redogörelse för de åtgärder genom vilka aktören säkerställer produkternas ekologiska integritet. En aktör eller en aktörsgrupp som ämnar bedriva ekologisk djurhållning är förpliktad att uppgöra en *djurskötselplan* som ska innehålla information om djurens ursprung, praxis vid djurskötsel, utfodring, djurhälsa, beskrivning av djurstallar, utevistelse för djuren samt rengöring av djurstallar.

En aktör eller en aktörsgrupp ska underätta landskapsregeringen om alla väsentliga förändringar i verksamheten som kan vara av betydelse för utövandet av offentlig kontroll samt bistå en kontrollant med den hjälp som kontrollen förutsätter.

Landskapsregeringen kan genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser om

- a) egenkontrollens utformning i enlighet med artikel 39.1 i grundförordningen, samt
- b) vilka uppgifter som ska ingå i sådana eko- och djurskötselplaner som avses i 1 mom.

8 §

Kontroll som utförs av auktoriserat kontrollorgan

Den kontroll som förutsätts i kontrollförordningen kan utföras av ett av landskapsregeringen skriftligen utsett kontrollorgan. Landskapsregeringen kan återkalla auktoriseringen av ett kontrollorgan om kontrollorganet inte iakttar sina åligganden enligt denna lag.

Ett auktoriserat kontrollorgan ska för varje ansluten aktör och aktörsgrupp utföra sådan nödvändig kontroll samt bistå landskapsregeringen med de upplysningar och den hjälp som förutsätts i kontrollförordningen. Eventuella beslut som ska fattas utifrån kontrollerna fattas av landskapsregeringen. Kontrollanter och andra funktionärer som utför kontroller på kontrollorganets vägnar får inte ha något eget intresse som kan påverka deras opartiskhet. Ett auktoriserat kontrollorgan ska vid utförandet av sina uppgifter följa landskapslagstiftningens allmänna förvaltningsbestämmelser.

.....

9 §

Landskapsregeringen som kontrollör

Landskapsregeringen ska utföra sådan nödvändig kontroll som förutsätts i kontrollförordningen eller tillse att sådan kontroll utförs av ett bemyndigat organ. För kontrollen ska finnas minst en av landskapsregeringen bemyndigad kontrollant som arbetar under tjänsteman-

naansvar. Förordnandet kan avse viss kontroll eller gälla generellt. Förordnandet kan knytas till innehav av en viss tjänst.

Landskapsregeringen har rätt att av en aktör, en aktörsgrupp och ett auktoriserat kontrollorgan få den information som behövs för kontrollen. Landskapsregeringen har även rätt att utföra de inspektioner och undersökningar som kontrollen förutsätter. Över resultatet av varje kontroll ska en rapport upprättas vilken ska delges den enskilde aktören eller aktörsgruppen.

I ett tillsynsobjekt som är beläget i utrymmen som används för boende av permanent natur får en kontroll utföras för att uppfylla de krav på offentlig kontroll som ställs i artikel 38 i grundförordningen och i artiklarna 9, 10 och 14 i kontrollförordningen, om en kontroll är nödvändig för att utreda de omständigheter som kontrollen gäller. Sådana kontroller får endast utföras av landskapsregeringen.

Landskapsregeringen ska se till att varje aktör och aktörsgrupp får den information som behövs för den ekologiska jordbruksproduktionen eller den livsmedelsverksamhet som avses i denna lag.

11 §

Avlägsnande av felaktig uppgift från kontrollregistret samt förbud i vissa fall mot användande av uppgift om ekologisk produktion

En märkning av en produkt som ekologiskt producerad ska avlägsnas om produkten inte uppfyller i denna lag avsedda krav på ekologisk produktion. Landskapsregeringen kan besluta att en aktör eller en aktörsgrupp vars produkt felaktigt märkts såsom ekologiskt producerad ska avlägsna den felaktiga märkningen utan dröjsmål och på egen bekostnad

11a §

Åtgärder vid bristande efterlevnad

Efter att landskapsregeringen eller ett auktoriserat kontrollorgan konstaterat bristande efterlevnad av bestämmelserna om ekologisk produktion, ska landskapsregeringen ålägga aktören, aktörsgruppen eller den som är befriad från certifieringsskyldigheten att vidta nödvändiga åtgärder för att avhjälpa bristerna. Landskapsregeringen kan förena ett sådant beslut med en tillfällig begränsning av rätten att försälja produkter såsom ekologiskt producerade. En sådan begränsning kan avse produkter från en viss anläggning, en del av en anläggning eller från ett visst markskifte. Av beslutet ska framgå skälen till att åtgärden vidtas och den tid under vilken begränsningen ska gälla.

11b § *Påföljdsavgift*

Landskapsregeringen kan ålägga en aktör, en aktörsgrupp eller den som är befriad från certifieringsskyldigheten att betala en påföljdsavgift på minst 300 och högst 5 000 euro, om

1) aktören eller aktörsgruppen underlåtit att ansöka om anslutning till landskapets kontrollsystem trots att verksamheten omfattas av certifieringsskyldigheten enligt 5a §,

2) aktören eller aktörsgruppen bedriver verksamhet som inte har antecknats i det certifikat som utfärdats av landskapsregeringen,

3) aktören eller aktörsgruppen använder termer eller uttryck som strider mot bestämmelserna om märkning i grundförordningens kapitel IV eller

4) den som är befriad från certifieringsskyldigheten försummat sin skyldighet att ansöka om anslutning till landskapets kontrollsystem i sådana fall som avses i 5a § 5 mom.

Vid bedömningen av påföljdsavgiftens storlek ska hänsyn tas till förfarandets art och skadlighet och hur ofta förfarandet upprepats. Avgiften kan påföras till ett mindre belopp än minimibeloppet om försummelsen kan anses vara ringa eller om det med tanke på försummelsens art, hur ofta den upprepats, försummelsens planmässighet och andra omständigheter är skäligt att påföra en avgift som understiger minimibeloppet. Påföljdsavgiften ska betalas till landskapet.

Påföljdsavgift får inte påföras om det har förflutit mer än ett år sedan gärningen begicks. En påföljdsavgift preskriberas fem år efter det att det lagakraftvunna avgörandet om påföljdsavgiften meddelades. Påföljdsavgiften avskrivs när den betalningsskyldige avlider.

Inom landskapets behörighet ska bestämmelserna i lagen om verkställighet av böter (FFS 672/2002) tillämpas på Åland vid verkställighet i enlighet med bestämmelserna i denna paragraf.

11c § *Stängning av webbplats*

Livsmedelsverket kan i enlighet med lagen om ekologisk produktion (FFS 1330/2021) ge landskapsregeringen handräckning i stängning av webbplats.

12 § *Avlägsnande ur kontrollregistret*

Landskapsregeringen kan besluta att en aktör, en aktörsgrupp eller den som är befriad från certifieringsskyldigheten ska avlägsnas ur kontrollregistret om denne vid upprepade tillfällen

uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåtit att följa de krav på ekologisk produktion som avses i denna lag, eller om en underlåtelse att följa dessa krav med hänsyn till underlåtelsens art har eller anses få en mycket långvarig verkan.

14 § *Förnyad kontroll*

En aktör eller en aktörsgrupp som är missnöjd med den kontroll som avses i 9 § har efter yrkande rätt till en ny kontroll. Yrkande om en ny kontroll ska ske inom 14 dagar efter att kontrollresultatet delgivits denne.

15 § *Rättelse*

Den som är missnöjd med ett beslut om anslutning till landskapets kontrollsystem, ett beslut om krav på åtgärder vid bristande efterlevnad, ett beslut om påförande av påföljdsavgift, ett beslut om förbud mot att använda en uppgift om att en produkt omfattas av kontrollsystemet eller ett beslut om avlägsnande ur kontrollregistret, har rätt att inom 30 dagar efter att denne delgivits beslutet lämna in ett skriftligt yrkande på rättelse av beslutet till landskapsregeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2023.

Kontrollörer som före denna lags ikraftträdande bemyndigats av landskapsregeringen att utföra tillsyn över ekologisk produktion får vara verksamma som sådana auktoriserade kontrollörer som avses i 8 § utan att separat auktorisation krävs.

En aktör som godkänts till kontrollsystemet för ekologisk produktion före denna lags ikraftträdande överförs av landskapsregeringen till det kontrollsystem som avses i 6 § när denna lag träder i kraft.

Ärenden som anhängiggjorts hos landskapsregeringen och som är hänförliga till ekologisk produktion ska vid ikraftträdandet av denna lag handläggas på det sätt som föreskrivs i denna lag.

Mariehamn den 20 april 2023

VERONICA THÖRNROOS
lantråd

Fredrik Karlström
föredragande minister